

BISERIC'A SI SCOL'A.

F'óia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiuniloru:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. ann 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe ann 7 „ — „		
„ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Sinodalitatea bisericeii nóstre nationale in raportu cu biseric'a universalá.

Intre marile si sublimele principii, ce reprezinta biseric'a lui Christosu, inaintea caruia trebuie se se inchine cu respectu t'óta sciinti'a si civilisatiunea moderna, este negresitu principiulu reprezentativu adoptatu in guvernamentulu seu, care in limbagiulu eclesiasticu, se numesce sinodalitate.

Inzadar va incercá cineva, ca se lege triumfarea acestui principiu maretiu, in statele politice de sfortiarile filosofiei enciclopedistiloru din secolulu trecut, fora indoiala, on'órea principala, pentru acestu mare progresu alu umanitatii, se cuvine bisericeii crestine!

Biseric'a primitiva deja ísi avea alegerile sale populare, sufragiulu seu universalu, principiulu de egalitate a tuturor cetatieniloru inaintea legii, si de admisibilitate la t'óte demnitatile! In fine totu biseric'a avù cea d'antaiu guvernulu seu parlamentarulu seu constitutionalu, si impartirea puterei legislative in trei ramure in sinulu concilieru generale, nationale si provinciale. Astfelu, daca acésta admirabila forma de guvernamentu, pe care Tacitu o privea ca o stralucita chimera, si Montesquieu ca unu capu d'opera alu politiceii, o vedemu introdusa si in societatea civila, apoi, ea, trebuie se recun'oscemu, ísi avù modelulu seu in biseric'a lui Christosu!

Cu t'óte acestea, esista deosebire esentiala intre parlamentulu unui statu si parlamentulu bisericescu; deosebire intemeiata pe insasi natur'a acestoru societati. Statulu este in genere unirea mai multoru ómeni sub unu capu supremu seu o auctoritate óre care. In urmare deosebimu atátea state câte sunt natiunile seu popórele care le compunu. Biseric'a insa, desi este latita in t'óta lumea, la t'óte natiunile, totusi ea este una si aceeaasi pretutindenea, pentrucá unulu este Christosu intemeietoriulu, legislatoriulu si capulu ei.

„Precum unulu este Parintele tuturoru, dice S. Climente Alesandrinulu, unulu Cuventulu tuturoru, si acelasi Spiritu pretutindenea, asia una este mam'a, si feciór'a, pre care eu o iubescu, adica Biseric'a.“¹⁾ Prin urmare si centrulu bisericeii pre parentu unulu este: sant'a scriptura si codicele generalu a canónelor, care facu dreptulu comunu publicu bisericescu, dupre care sunt datóre a-se guverná t'óte bisericile particulare seu nationale.

Este adeveratu, cà óre care din canónele bisericeii pórtá asuprasi sigilulu timpului, si de aceea literalmente ele se arata câte odata neaplicabile in practic'a bisericeii din timpul presentu. Insa dupre cuprinsulu seu valórea loru intensiva, fiacare din canone, esceptandu pe acelea ce nu cuprindu decátu dispositiuni locale seu transitorii, are valóre neschimbata si puterea sa obligatóre in biserica pentru totudeuna. De aci se vede dara, cà intre canóne, trebuie a-se stabilí o distinctiune fundamentala intre acelea ce impunu o obligatiune universalá si permanenta si intre acelea ce nu cuprindu decátu dispositiuni locale seu transitorii. Aceste din urma nu sunt obligatóre pentru t'óte bisericile. Ér celea d'antaiu, din contra trebuescu a fi aplicate universalmente, si a servi de basa la regulamentele particulare, ce sínódele eparchiale, provinciale (congresulu) seu nationale au dreptulu d'a stabilí pentru ocármuirea si buna administrarea bisericeiloru.

Din celea espuse invederéza, cà daca in cutare biserica nationala se ridica vre-o cestiune, care intereséza biseric'a intréga, ea nu póte fi resolvita decátu pe temeulu dreptului comunu bisericescu si cu concursulu colectivulu alu tuturoru bisericeiloru particulare. Pentru aceea s'a obicinuitu, ca fiacare biserica particulara ortodoxa, se enuncia in statutulu seu regulamen-

1) Clim. Al. Paedag. I. 6. Strom. VII. 17.

tulu specialu, dupre care se administréza, cà ea, ca membru alu biserici universale a resaritului, va pastrá unitatea in privinti'a dogmeloru si a canóneloru cu tóte bisericile ortodoxe; ceea ce, la redactarea statutului nostru organicu, regretamu, a scapatu din vederea congresului nationalu. Consecintiele acestei lacune noi le simtиму mereu in sínódele eparchiale câtu si in congresu chiar.

Ómenii laici, fora cunoscinti'a dreptului comunu publicu bisericescu, deprinsi a pune instituti'a sinodala in categori'a parlamenteloru politice, atribuescu o suveranitate si putere nelimitata sínódeloru eparchiale si congresului nationalu, in timpu ce sfer'a actiuniloru sale nu póte se se intinde afora din cadrulu dreptului canonicu. Din astfelu de necunoscintia culpabila se agitéza in sínódele nóstre adeseori cestiuni, cari nu cadu in sfer'a competintiei loru, precum d. e. a dou'a casatoria a preotiloru, reformarea cultului divinu etc. . . .

Cuvintele, pe care se intemeiaza astfelu de incercari jcnitóre pentru unitatea administrativa si disciplinara bisericeasca, se reducu la strani'a metoda de classare a canóneloru, in canóne privitóre pe dogme si canóne privitóre pe disciplina. Bisericianii nostri, daca voiescu, ca prin actiunile loru sinodali, se nu departeze biserici'a nationala dela unitatea ei cu biserici'a universalá a resaritului, trebuie se cunósca si se petrunda seriosu institutiunile acestei venerabile biserici. Atunci vor affá ei, negresitu, cà codicele canóneloru contine numai regulele séu canónele privitóre la disciplina bisericea; ér dogmele sunt nisce definitiuni sinodali deosebitu de canóne, care nu se cuprindu in codicele canóneloru, ci in simbóle si cartile simbolice. Altmintrelea, in sínódele provinciale ori locale nici nu se potu agitá decâtu cestiuni de disciplina si ocârmuire, tienendu de atributiunea sínódeloru ecumenice resolvirea cestiuniloru dogmatice.

Urméza dar, cà, biserici'a nóstra nationala fiindu unu membru in marea biserica a resaritului, sínódele ei, sub tóte punctele de vedere, au se procéda in actiunile loru in acordu cu tóte bisericile ortodoxe, atâtu in respectulu doctrinaru câtu si disciplinaru, càci dupre invetiatur'a lui Origenu „*Crestinii nu sunt unu singuru poporu, ci din tóte popórele unu poporu unitu.*“¹⁾ Si noi trebuie nu numai se fugimu de neunire séu desbinare ca de principiulu reului, ci mai alesu se ne silimu a *pazi unimea spiritului intru legatur'a pacii*, dupa cum ne comanda divinulu Pavelu.

V. M.

Scól'a si invetiatoriulu.

In ajunulu deschiderei anului scolasticu, nu este mai naturalu se vorbimu decâtu de scól'a si invetiatoriu. Ce este ea si cum trebuie se fia scól'a? Cine este invetiatoriulu, si ce missiune are elu? Éta intrebările, ce, fiacare iubitoriu de progresu si de cultura, trebuie se le studieze, pentru ca se cunósca rolulu si importanti'a acestoru factori pe terenulu culturai si alu civilisatiunei.

Dispensati astadata de a vorbi noi insine, cu privire la valórea instructiunei si la missiunea invetiatoriului, punemu in vederea lectoriloru nostri aprofundarile ministrului de culte si instructiunei publice din Romania, onorabilulu domnu N. Cretiulescu. Dsa, din incidentele deschiderei anului scolaru 1879/80 a emisu o circulara catra toti membrii invetiamentului publicu elementaru din tiara, carea in adeveru merita a fi cetita si studiata chiar, de toti invetiatorii nostri. De acea o si publicamu aci in totu cuprinsulu seu, siguri fiindu, cà cei ce vor ceti-o, vor face o lectura nu numai placuta dar si utila, din tóte punctele de vedere. Éca circular'a :

Domniloru institutori si invetiatori, Dómneloru institutore si invetátore!

In ajunulu deschiderii anului scolaru 1879/80, credu de datori'a mea a ve intretiné aci asupra misiunei ce ve este incredintiata d. vóstra in invetiamentulu generalu din tiara.

Instructiunea fiind bas'a adeveratei civilisatiuni, gradulu de cultura alu unei natiuni, in secolulu nostru, arata locul ce trebuie se-lu ocupe ea in concertulu celor-alte natiuni.

Natiunea, care prin silintiele ce-si va depune, va avé scoli mai bune, va fi totdeuna in fruntea tuturoru celor-alte.

Noi astadi mai multu de cât ori când, prin nóua positiune ce cu ajutorulu provedintiei ne-am creat, avem sacra si imperiósá datorie de a prepará celu putinu generatiunile viitóre, astfelu ca se póta probá, cà romanul este demn d'a ocupá si pe teremul culturai acelasi locu ce a probatu cá scie se ocupe si pe campulu luptei.

Ca Statulu romanu se merite numirea de farulu orientului Europei, la care, cu dreptu cuventu, a aspiratu totdeuna, este de datori'a nóstra a tuturoru se ne silimu se intemeiamu pe de o parte instructiunea publica, ardicand'o la inaltimea la care trebuie se fie in raport cu sacrificiile ce face tiar'a pentru densa, iar pe de alta parte s'o respandim pana in cele mai departate unghiuri ale tierei.

Petrunzendu-ve domniloru institutori si d-neloru institutore, de marele adeveru, cà *scólele cele bune le facu invetiatorii cei buni*, speru cà ve veti pune tóte puterile spre a indeplini cu santienie misiunea ce ve este incredintiata.

Inalt'a si nobil'a profesiune ce ati imbratisiatu trebuie se ve comande de a ve privi nu ca niste simpli functionari, cari muncescu numai spre a capatá o mica léfa, ci ca niste adeverati apostoli ai civilisatiunei, cari tienu in man'a loru cresterea si directiunea generatiuniloru viitóre, crestere si directiune de la care depinde nu numai sórtea acestei generatiuni, dar si a tierei intregi.

Domnieloru vóstre ve este dat a desvoltá in omu si a-i dirige facultatile cu care l'a dotatu provedinti'a, corectandu chiar defectuositatile naturei. D-v. sunteti respunzetori mai multu de cât chiar parintii, de ca-

¹⁾ Origen. comm. in ep. ad. Rom. lib. VIII. c. 1.

lea gresita ce ar apucá vre-unulu dintre copii, a caror instructiune si educatiune ve este incredintiata, pentru cá unii din parinti, din lipsa de cultura potu face gresiele in privinti'a crescerei copiiloru lor, gresiele cari mai tarziu producu cele mai rele consecintii, D-v. in sa. ca ómeni luminati, acele gresiele nu sunt permise.

Recunoscú cá de grea este misiunea d-v. in societate; cu cá in sa ea presinta mai multe greutati, cu atât d-v. insufletiti de acelu focu sacru, ce totu omulu trebuie se aiba in indeplinirea misiunei sale, sunteti obligati se depuneti tóte puterile spre a invinge acele greutati si a dobandi rezultate ce societatea astépta de la d-v. Astfelu numai veti avé o adeverata resplata in stim'a concetatienu d-v., in onórea, in respectulu si in recunoscinti'a nouiloru generatiuni si noui societati ce o creati.

Spre a indeplini in sa cu unu succesu realu acésta sacra datorie, nu trebuie se considerati scól'a primara, care este scól'a poporului, ca unu simplu localu, unde vinu copii se invetie numai se citésca, se scrie si se socotésca, ci trebuie se cautati a desvolta intr'insii facultatile lor intelectuale, precum si simtiemintele acelea, care singure forméza unu omu de bine in societate si unu cetatianu folositoru patrii lui.

Daca cu inceperea acestui anu scolasticu, cand credu de datori'a mea a aminti intregulu corpu invetiatoriu, strict'a si consciintiós'a indeplinire a datoriei sale, 'mi indreptezu mai cu deosebire tóta atentiunea asupra d-vóstre, o facu pentru cá scól'a primara este nu numai bas'a ori-carui invetiamentu, dar cá luandu pe copilu din cea mai frageta a lui tineretie, forméza moravurile unui poporu.

Instructiile ce ve dau prin present'a circulara, sunt in acelasi timpu si consilii ce ve dau ca romanu, care nu doreste de cat progresulu si fericirea tiei sale.

Vocatiunea este cea d'antaiu calitate ce póte face din cineva unu bunu institutoru, dar prin buna vointia, silintia si studiu, ea póte fi suplinita. Nu uitati cá omulu i este datu se studieze si se se perfectioneze cá traeste: astfelu totd'auna are a profitá fara a perde vreodata ceva. Studiati dar necontenitu si cautati a invinge prejudiciile provocate de rutina, ce póte s'a inradacinatu in vre unulu din d-vóstra, fie chiaru si fara voi'a sa.

Nu pasiti mai alesu pragulu scólei pana ce nu veti fi preparatu si ordinatu bine ce aveti a predá copiiloru.

Predati totu ce ve este prescrisu prin programa intr'unu modu sistematicu, espuneti tóte cunoscintiele ce sunteti obligati a transmite copiiloru dupa o ordine, care se'i faca a intielege intim'a legatura ce esista intre ele, pentru ca copilulu, dupa ce le-a invetiatu, se fie in stare a-si representá diferitele grade prin care a trebuitu se tréca, spre a ajunge dela unu principiu la unu altu principiu, si dela cunoscintia la o alta cunoscintia. Nu negliatiu nimicu din ceea ce póte face clara materi'a ce tratati cu scolarii, si ori de câte ori aveti ocaziune, trebuie a face aplicarea obiectului, ce se preda la o problema séu la o cestiune, care i se póte infatisiá in cursulu obicinuitu alu vietiei.

Serviti-ve totd'auna de o limba curatu románesca si de unu stilu corectu.

Fiti buni si blandi cu copii, pentru cá numai astfelu veti dobandi afectiunea lor, si prin aceste mijlóce veti puté reusi in misiunea ce ve este impusa;

astfelu increderea, supunerea, silinti'a, care este conditiunea esentiala a progresului, ve voru fi asigurate.

Cautati a avea destula taria de caracteru, cáci ve este indispensabila spre a impune respectu copiiloru.

Regularitatea, esactitatea cu care trebuie se ve indepliniti datoriile, in timpulu prescrisu si conformu regulamentelor, forméza inca una din conditiunile ce trebuie se ve caracterizeze, si care ve este absolutu necesara atât d-v. pentru buna intrebuintiare a timpulu, cat si scolciloru pentru a le da bune exemple, si a le intipari niste deprinderi, ce le vor fi de cea mai mare utilitate in totu cursulu vietiei lor.

Intiepleciunea perceptelor, pe cari copii nu sunt in stare a le aprecia, nu influentiéza atât asupra lor, cá influentiéza realitatea esempleru. Cautati dar inca odata a da d-v. cei d'antai probe de curateti'a moravuriloru si esemle de pietatea crestina.

Modesti'a, simplicitatea vestimentelor cu care ve presentati inaintea eleviloru, politeti'a, prudenti'a, desinteresarea, amórea de studiu si abtinerea d'a frecuentá locuri de petrecere, care, prin natur'a lor, sunt cu totulu necompatibile cu demnitatea misiunei de educatori publici, trebuie se fie lini'a d-v. de condita.

Amintiti-ve in totd'auna cá orice parinte de familie pretinde dela celu insarcinatu cu instructiunea si educatiunea copiiloru sei, se fia unu modelu perfectu pentru ei, si ori-cine se póta recunósce intr'ensulu demnitatea functiunei ce indeplinesce.

Nu credu de prisosu cu acésta ocaziune a ve atrage atentiunea dloru institutori si dneloru institutore, si asupra obligatiunei ce este impusa de lege parintiloru, tutoriloru etc., de a-si trimite copii la scóla, si pentru a nu fi siliti d'a intrebuintiá adesea mijlócele dictate de lege in contra celoru ce nu-si indeplinescu acésta datoria, precum si pentru a ajunge scopulu intr'unu modu lesniciosu si siguru, puneti-ve tóte puterile, serviti-ve de tóta elocinti'a d-v., spre a face pe parinti, tutori etc., se intieléga cá munc'a omulu este cu atât mai productiva, cu cá inteligenti'a sa este mai cultivata, pe cand munc'a acelu ignorantu remane aprópe zadarnica.

Faceti-le in fine tabloulu omulu cu inteligenti'a cultivata si comparatilu cu alu celui incultu séu neinvetiatu. Convingeti-i cá fericirea, prosperitatea omulu sta numai in instructiune si in moralitate. Prin aceste adeveruri ce veti cautá se le insuflati, precum si prin intiepleciunea si moralitatea conduitei d-v., prin care ve veti atrage stim'a si increderea concetatienu d-v., fiti siguru cá ve voru trimite copii lor la scóla.

Terminandu, ve reamintescu d-loru institutori si d-neloru institutore, cá nu este inamicu mai de temutu pentru o natiune, de cá ignoranti'a poporului, si d-v. ve este datu a o inlaturá.

Din parte'mi cá voi avé onórea de a me bucurá de increderea A. S. R. Domnitoriului, pré iubitulu nostru Suveranu, precum si de a tiei, fiti siguri cá scól'a va fi cea mai mare preocupatiune a mea; cá voi face tot ce 'mi sta prin putintia pentru incurajarea adeveratulu meritu si a capacitatiei unita cu moralitatea, voi fi in sa fara pregetu, spre a isbi nepasarea in indeplinirea datoriiloru si viciulu, ori unde 'lu voiu aflá. Cá despre respunderea si desvoltarea instructiei, in cea ce me privesce pe mine ca ministru, nu voi neglijá nimicu spre a dobandi dela representatiunea nationala fondurile necesare; cáci nu póte

se fie unu banu mai bine cheltuitu, de cât celu ce se dá pentru instructiunea poporului.

Adresanduve tot de odata cu acésta ocaziune caldurósele mele salutari, ve urezu ca succesulu celu mai stralucitu se incoroneze ostenenile d-vóstre.

Ministru N. Kretiulescu.

Tienut'a Serbiloru facia de Romani in caus'a despartirei ierarchice.

(Continuare.)

Romanii, dupa aceste incercari bine reusite pentru densii, se facura mai indresneti la lupta, pre cand serbii totu mai multu slabira de frica si spaima, incât nu numai inchisera manastirile din naintea romaniloru, ca nu cumva atare romanu sê-se califice de Episcopu, ci si de preoti nu aplicau pentru lumea acést'a vre unu romanu de Dómne ajuta si de carte, ca nu cumva redesteptandu-se se cugete la emanciparea bisericeii sale, ci aplicau ómeni mai de rendu, cari se lepadau de nationalitatea sa, si la ierotonie de *diaconu*, ori *preotu*, si de numele seu de romanu, adoptandu conume serbesci impuse de Vladiculu in contra legiloru patriei; asia din *Ioanu* faceau *Ioanovicu*, din *Petru* *Petrovicu*, din *Georgie* *Georgevicu*, din *Dimitrie* *Dimitrievicu*, din *Nicolae* *Nicolaevicu*, din *Popa* *Popovicu*, din *Dragescu* *Dragicu* si *Dreghicu* etc. Romanii dicu: nu se descuragiara ci inca mai indresneti se facura la lupta, si cu atât mai vehementu o continuara sub spuz'a focului pe terenulu literaturii. Asia la *Sibiu* si *Aradu* se tiparira carti nu numai bisericesci cu cirile, ci si lumesci cu litere latine intru care multu ni-au ajutoratu si *Blajulu*, deunde apoi se trimitéu si impartiau prin teologi, preparandi si alti apostoli nationali printre masele poporului de jos intru care atât'a se desvoltase simtiulu nationalu bisericescu, incât nu puteau suferi pe Serbii asupritorii loru seculari.

Asia au decursa acést'a pana la anii 1848 si 1849, anii mantuirei genului omenescu, din servitutea milenara, anii cari au ruptu dupa grumadii poporului catusile si catenele cele grósa si grele, anii cari au redesteptatu omenimea si o au repusu in drepturile sale originare, in care a creat'o Ddiu si natur'a, anii in cari natiunile au scuturatu jugulu servitutei si s'au dechieratu pre sine de libere. — Atunci romanii din intréga *Austrie* s'au adunatu pre campulu libertátiei in *Blajiu*, si aici sub capii loru bisericesci Episcopii *Ioanu Lemenyi* si *Andrei* *Siaguna* cu alti apostoli nationali, sub ceriulu liberu in faci'a lui *Dumnedieu* si a ómeniloru s'au dechieratu pre sine de natiune libera cu biserica libera, aici s'a luat in modu sistematicu la desbatere caus'a si modulu despartirei nóstre ierarchice de cea serba. Vestea acestei adunari mari, care au fost una si cea mai mare adunare dintre tóte adunarile ce au tîenutu Romanii, *Transilvani* si *Ungureni*, s'a latitu ca fulgerulu prin tóte unghiurile patriei locuite de romani!

Romanii ungureni si banatieni reintornandu acasa dela *Blaju* convocara si tienura asemenea adunari in meritulu libertatii si despartirei ierarchice, ungureni tienura la *Chisineu* si continuative la *Borosineu*, in comitatulu *Aradului*, sub presidiulu locotenintelui Episcopului *Gerasimu Ratiu*, éra banatienii in *Lugosiu* in a 15/27 iuniu 1848 sub conducerea nemuritorului advocatu *Eutimiu Murgu* la care participara atât ardeleni, cât si ungureni, intru carii au fostu si

neuitatulu *Georgiu Popa*. Adunarea acést'a a fost cea mai mare si mai renumita dupa cea din *Blaju*, la care alergá poporulu din tóte partile, lasandu-si lucrulu, numai ca se véda pre renumitul *Murgu*, pe carele lu purtau trasu in carutia si pre umeri. Cu adeveratu, elu dupa invetiatur'a si inim'a sa de romanu a fost si facatoriu de minune. Spunu cei ce l'au vediatu si purtatu pe umeri si in carutia, cá *Murgu* au compariatu intre poporu imbracatu in toga romana, o camesie lunga la romanii fratuti din Banatu, si incaltiatu in opinci, preste mijlocu incinsu cu *opregu* unu vesmintu originariu la romancele fratutie din Banatu, si cu paru lung lasatu pe umeri in josu, in usu la toti romanii fara desclinire de provincie, si cand au inceputu a vorbi, asia au cuventatu: „*Fratiloru romani! eu nu sunt nici naluca, nici inselatoriu, nici nascutu in palate si légamu de auru si visonu, ci sunt nascutu ca voi in trocu din opinca, si atunci li-a aratatu opin-cile, sunt nascutu de sub opregu, si a aratatu opregu, si sunt asemanarea vóstra, si atunci li-a aratatu parulu celu lungu, am acele dureri si necasuri, care le aveti si voi, voi se dobandescu acea, ce voiti se dobanditi si voi*“ si altele. — In adeveru, cu dreptu se póte dice, cá *Murgu* pre aceste timpuri a fost singurulu barbatu, care a dispusu de voi'a tuturor romaniloru Banatieni.

In adunarile aceste s'au luat la desbatere, afara de recastigarea drepturiloru si libertatiloru politice, mai vertosu modulu si caus'a despartirei nóstre ierarchice de serbi, si s'a decisu, ca romanii gr. or. din intréga patria prin o suplica generala si subscrisa de toti, se petitioneze la diet'a cea mai de aprópe, pentru despartirea ierarchica, éra in adunarea dela *Lugosiu* la propunerea lui *Murgu* s'a mai luat urmatóarele concluse:

a) Ca pana ce va urmá dela ministeriu alta oranduiala, se nu se amintésca numele Episcopiloru serbesci — ca ilegali pentru romani, caror'a nici odata s'au supusu pre vreunu actu serbatorescu — in rugaciunile de comunu, si se li-se denege tóta ascultarea si supunerea in cele bisericesci.

b) Ca preotii romani se lapede numele si conumele serbesci, ce li-au octroatu cu puterea episcopii serbesci la actulu ierotonirei, si se adopte cele originarie si frumosu sonante romanesci cum sunt: *Joa-nescu*, *Petrescu*, *Dimitrescu* si altele.

c) Ca romanii se nu se folosésca mai multu, nici pe terenulu bisericescu, nici politicu, nici in publicu, nici privatu de literile cirile, vulgo potcóve, care sunt contrarie naturei si spiritului limbii nóstre romane, ci se se folosésca de literile strabuniloru nostri, de literile latine, naturale a dulcii nóstre limbi romane.

d) Ca romanii se scotia afara limb'a, si cartile serbesci din biserica, si se le inlocuésca prin cele romanesci.

De romanii din *Ardealu* si *Ungaria* fuse bine, cá avendu Episcopi nationali, numai decátu se dechierara pentru despartirea ierarchica, dara cu atât'a mai reu fuse de romanii Banatieni, cari neavendu episcopi nationali, ci serbi, acestia ca cei mai inversiunati si conjurati inimizii ai romaniloru, pornira góne si intrige asupra romaniloru; asia Episcopului serbescu a *Temisiórei Panteleimonu Jivovicu*, uritu la persóna ca si la sufletu, i succese a dobandi la comitatulu si magistratul *Temisiórei*, care erau indesuite de serbi, de a opru pe *Murgu* a continuá in *Fabricu* adunarea conceputa la *Lugosiu*, ba inca prin unu cerculariu din a 26 iuniu Nr. 507 ex 1848 indreptatu catra tóta

preotimea si poporul dreptu credinciosu romanu a Eparchiei Temisiórei, varsa veninu asupra intreprin-derii romanilor si a lui *Murgu*, numindune rebeli fatia de prea inaltele orandueli a Majestatiei Sale; acestu cerculariu pentru insemnatatea lui cea mare ilu reproducemu aci precum urméza:

*Prea bineincuviintiate protopresviter, binecuvintiata preo-
time parochiala noua iubiti!*

„Facanduse insciintiare vrednica de crediamentu, cumca unu advocatu Eutimie *Murgu* intr'o adunare in a 15/27 iunie a. c. prin trensulu la Lugosiu chia- mata, pana la acea indresnire de margini s'au sloboditu, cât au publicatu acolo óre carui numeru a preo- timei si a poporului, cá pana atuncia, pana ce nu va urmá dela ministeriu alta vreoranduiala, se nu se aiba numele nostru ca a cuvinciosului episcopu die- cesanu a pazitei de Dumnedieu eparchiei acestia a-se pomeni in rugaciuni, si se ni se tagaduésca tóta aple- catiunea in cele bisericesci. Binecuvintieniile vóstre bine scíti, cumca noi ca legiuitu pus Episcopu suntem dela Maestatea Sa alu nostru prea induratu Domnu imparatu si craiu Ferdinandu prin prea inaltulu co- misariu fostulu atunci fõispán a maritului comitatu Torontál *Hertelendi*, in pazit'a de Dumnedieu eparchi'a acésta a nóstra a Temisiórei, ca actualnicu diecesanu Episcopu introdusi, si ca asiafeliu cu serbare vestiti, si cu privilegiu acest'a diplom'a nóstra dela Maestatea Sa isdata, cu atot preinalta insusi subscrierea sa sub- scriisa in biserica fu procetita, in care se poruncesce atot prea inaltu ca noua ca Episcopului diecesanu se aiba a ni se arató in cele bisericesci aplecatiune si ascultarea datóre, si cumca acést'a trebue se ni se arate; deci fieste carele preotu celu ce se lapada de acést'a insasi a Maestatiei Sale atot prea inaltului Domnu imparatu si craiu alu nostru se inpotriveste, a introduce in tiara turburare, cade sub grea pedépsa, precum mirenésca asia si bisericesca, adeca: a lapa- darei din randu preotiescu. Noi nadasduimu cumca preotimea noua supusa va avea atáta pricepere, ca publicati'a disului *Murgu* se o tiena a firea fara so- cotéla si de risu vrednica, si ca asia feliu nu o va bagá in séma, nimicu mai putinu, ca se nu se pornésca vre unu preotu mai slobodu dupa dansa, si se se sub- jüge neincunjuratei pedepse, de lipsa aflaram a fi, supus'a noua preotime, de tóta alunecarea, in tóta in- templarea a-o ferí si a-o indireptá, ca precum e da- tóre ca insasi, mai alesu in vremile aceste turburósa, cu tóta sirguinti'a pilda a fi intru acurat'a tienere a randuielei, pacei si a deseversitei aplecatiuni, catra legiuit'a stapanire mirenésca si duhovnicésca, asia si pre crestinii loru dela noi incredintiati intru acea a-ii povetiuu, avendu alumintrelea pentru neingrigirea acést'a insusi sie-si fórte neplacuta urmari a preserie.“

„Impartasindu aceste prin binecuvintieni'a vóstra, binecuvintiatai preotimi parochiale a districtului nostru, ve indreptamu dinpreuna, ca indata dupa primire, slobodindu cerculariulu acest'a prin distric- tulu vostru se oranduiti inscrierea lui in protocolulu cuvinciosu.“

„Intru altele cu bunavoire Archierésca suntemu Binecuvintienei Vóstre in Temisióra in 26 iuniu 1848.

preavoitoriu de bine

Panteleimonu Jivociu m. p.
Episcopu.

Din cerculariulu acest'a se vede, cá Santieni'a Sa nesciindu scripturile si dreptatea lui Dumnedieu, a nitatu cá romanii nici cand nu au negatu, cá

episcopulu serbescu din Timisióra nu este alu ser- biloru precum este si astadi, ci au negatu cá nu este si a romaniloru, precum nu este nici astadi, si caruia nici cand nu s'au supusu romanii prin vreunu actu publicu séu diploma serbatorésca. Apoi daca li-au si succesu domniiloru prin viclenia a stórce dela curte prin diplomele de denumire, recunóscerea acestui dreptu, pre vreunu timpu, apoi nedreptatea si ilegali- tatea loru s'au manifestatu in modu eclatantu, prin actu solenu, cáci curtea ne-a luatú de sub jurisdic- tiunea loru si ne-a repusu in dreptulu nostru, restau- randune vechi'a metropolie canonica si independinta de a loru.

(Va urmá.)

O epistola din 1860

a fericitului Aron Pumnulu in caus'a ortografiei romane.

Cernauti, 30 septemvre c. n. 1860.

Pré Onorate Domnule Vashiciu!

Fatalitatea a voitu se primescu tardiu numerulu Gazetei, in carele sunt insemnate numele membriloru dela comisiunea judecatória de ortografi'a romana cu litere latine. De aceea sum nevoitu se ti-infaciosiezu acum, de si cam tardiu, dorintiele unor romani in asta privintia.

Opiniunea cea pré drépta a D.-Tale de a scrie romanesce cu litere latine asia de usioru cât se póta scrie si ceti cu ele ori care romanu fara vre-o greu- tate, scie elu latinesce ori nu totu atát'a, — asta opiniune a D.-Tale, dicu, a placutu la toti romanii asiediati, si pe la noi si in Principate, si la D.-Vóstra. De aceea credu cá alaturat'a ortografia ti-va fi bine- venita, cáci ea este esita, cum se vede chiar din prin- cipiulu D.-Vóstra; apoi pe langa usiuratarea cea mare, mai delaturéza si tóte semnele, cari ingreunéza scrierea, si facu scrisórea urita pentru ochi.

Trebue se ti-spunu, cá asta ortografia nu este produsa de mine, ci de unu romanu din principate, carele nu si-va descoperi numele nici odata. Eu am primit'o, am facutu proba cu ea, si am aflatu, cá dupa o simpla propunere scriu copii cu ea fara gresiéla. Se véda cinev'a numai cand dictezu la 50—60 de copii in scóla câte o óra intréga, si dupa óra stringendu scriptele tuturor'a, le afli scrise totu int'o forma: au nu este acést'a o bucuria din lontru? bá inca chiar si unu preotu de cei betrani, carele in viét'i'a sa n'a mai scrisu cu litere, dupa propunere de vr'o diece minute, a scrisu la vr'o diece cóle desu, fara smintéla ortografica.

Aibi bunatate a face proba cu ea si D.-Ta, si sum siguru, cá te vei convinge asemenea despre usiu- ratatea ei. — In principate inca se va primi de buna séma, cu atát'a mai vertos, fiindu cá este produsa de unu fiu alu loru, carele va lucrá spre mai grabnica-i introducere si nespunendu-si numele.

Mai departe mai este si alta impregiurare fórte intetitória carea ne svatuesce se luámu o ortografia cât se póte de usióra, ca se póta scrie si deregatorii streini, cáci de va fi ortografi'a grea nu voru puté scrie cu dens'a chiar nici cand ar avé cea mai mare buna vointia, si apoi vor dice, ca limb'a nu este in stare sé-se póta intrebuintia in cele oficiale si o vor delaturá. De o asemenea amenintiare ne-am feri cu totul prin o ortografia asia de usióra ca cea de facia.

De cumva se mai afla acolo membrii comisiunii, impartasiesce si cu ei acésta ortografia.

Fiindu că D.-Ta ai se dai planulu ultimariu in asta privintia, te rogu se mi-impartasiesci esitulu finalu alu lucrului in asta privintia, fiindu că la noi inca s'a denumitu o asemena comissiune, si apoi ar fi bine sè-se trimita la ministeriu cam totu același planu se nu mergemu unii in drépt'a altii in stang'a. La noi sunt in comissiune boeri de cei betrani, cari nu vor se scie nimicu de ortografia etimologica, ci numai de un'a cât se póte de usióra.

Asceptandu-ve respunsulu doritu, me insemnu cu cea mai alésa reverintia alu Onoratu D.-Tale

onoratoriu sinceru
Aruné Pumnulu.

INVITARE.

Reuniunea invetiatorilor romani gr. or. din tractulu protopopescu alu LIPOVEI la 2/14 septembrie 1879 serbéza prim'a aniversare decenaria dela constituirea si inaugurarea ei. La acésta aniversare comitetulu reuniunii in siedinti'a din 4/16 aug. a. c. a decisu a se invitá cu tóta onórea membrii de tóte categoriile, toti iubitorii culturai si ai progresului, precum si tóte reuniunile invetiatoresci sorori si alte corporatiuni, — statorindu pentru

adunarea generala,

care se va tiené in localitatea scóleloru romane din Lipov'a — acésta

PROGRAMA :

1. Sábata la 1/13 septembrie 1879 la 4 óre dupa am. se intrunescu membrii comitetului reuniunii in localitatea societáti romane de lectura pentru a face dispusetiunile necesare la primirea óspetiloru.

2. La 6 si 9 óre sér'a membrii comitetului, cari voru portá la stâng'a rosa alba, primescu la gar'a din Radn'a óspetii ce aru sosi, si-i conducu la loculul destinatu.

3. Membrii si respective óspetii adunati la 9 óre sér'a se intrunescu in ospetaria la „Regele Ungariei“ pentru a legá cunoscintia.

4. Duminéca la 2/14 septembrie a. c. la 5 si la 10 óre deminéti'a comitetulu reuniunii primesce óspetii la gar'a din Radn'a, si-i conduce la loculul destinatu.

5. La 9 óre deminéti'a membrii si óspetii adunati se intrunescu in biserica gr. or. locala pentru a asistá la servitiulu divin.

6. Dupa servitiulu divin membrii si óspetii adunati se intrunescu in localitatea destinata, éra presiedintele deschide siedinti'a.

7. Promemoriulu reuniunii si propunere pentru eternisarea aniversárii din primul deceniu.

8. Redicarea siedintiei.

9. La 2 óre dupa amédiadi banchetu comunu in ospetaria la „Regele Ungariei“, pentru care totu membrulu respective participante solvesce anticipative 1 fl. 60 cr. la cass'a reuniunii si primesce biletu de prandiu.

10. Luni in 3/15 septembrie la 9 óre diminéti'a :

a) Reportulu comitetului reuniunii.

b) Reportulu cassariului.

c) Alegerea unei comisiuni pentru revidarea reporteloru.

d) Propuneri si motiuni diverse.

e) Defigerea terminului pentru adunarea generala procsima.

f) Incheerea siedintiei.

Lipov'a la 4/16 augustu 1879.

Constantinu Cretianu
presiedinte.

Georgiu Bocu
notariu.

Diverse.

* **Primiriile** in institutulu pedagogico-teologicu romanu ortodocsu din Aradu, precum anunciasemu deja intrunulu din numerele trecute, se voru tiené la inceputulu anului scol. 1879/80 in urmatórele dile: In 6 si 7 septemvre se voru primí elevii pentru despartimentulu teologicu; ér pentru despartimentulu preparandialu si in alumneulu diecesanu se voru incepe primiriile in 10 septemvre, si voru durá pana in 12 sept. a. c. c. v.

* **Dela nastirea Hodosiului.** In 6 aug. st. v. a. c. diu'a *Schimbarei la facia*, Vincentiu Mangra profesoru la institutulu teologicu a primitu ordinulu monacalu, in santa manastirea Hodosiului, dela parintele archimandritu alu manastirei Corneliu Zsivcoviciu, luandu in statulu monacalu numele *Vasilii*.

* **Universitátile in Rusia.** Monitorulu oficialu alu Rusiei publica o hotarire fórte importanta a comitetului de ministri. Ea este indreptata asupra unei supraveghieri stricte a Universitátiloru rusesci. Iaca in traducere intréga resolutiunea: Ca o mesura temporarie pana la statorirea unui nou statutu generalu pentru Universitátile imperiale rusesci: 1. Ministru pentru luminarea poporului este insarcinatu a preluará instructiuni pentru inspectiunea universitara si a da dispositiuni asupra diferiteloru favoruri, ajutóre si stipendii si a le introduce in tóte universitátile care sunt administrate dupa vechiul statutu fara a luá in nici o considerare statutu actualu, care este inca in vigóre pentru universitátile imperiale rusesci. 2. Sunt in dreptu curatorii si inspectorii scolari ca in casu, când inspectiunea actuala a Universitátiloru nu li s'ar paré corespuzetóre lorú séu guvernatoriulu generalu localu, se modifice contienutulu ei in intielegere cu guvernatoriulu generalu localu. In asemena casu confirmarea inspectorului (séu a protectorului) se va comunicá ministrului pentru luminarea poporului. Constatarea ajutoriului de inspectoriu se face prin curatoriu cerului respectivu de invetiatori cari sunt incredintiati. 3. Curatorii cercurilor invetiatoresci sunt in dreptu a mári personalulu inspectiunei universitare, dupa cum vor cere imprejurárele, prin numire de noui ajutori de inspectóri. Cheltuelile provenite din acésta se voru acoperi din mijlócele speciale ale Universitátiloru. „Timpul.“

* **Surreh.** Un'a din serbatorile cele mai pitoresci a religiunei musulmane, Surreh séu plecarea caravanii pentru orasiile sante a Hedjazului, a avutu locu de curându la Constantinopole cu o mare stralucire. Sultanulu Abdul Hamid parasise cheosculu seu dela Yildiz, unde traesce retrasu de mai multe luni, spre a veni se asiste in persóna la remiterea númeroseloru presente ce caravan'a duce la Meca si Medina. Cortegiulu, dirigiatu de oficirulu cunoscutu sub námele de Surreh Emíni si compusu din camil'a sacra urmata de o a doua camila si de 30 catári bogatu gátiti, s'a formatu in grádin'a dela Dolma-Bacce in presentia seic-ulu-islamului ce érá incunjuratu de ulemale si de marii demnitari ai curtii. Pe cámile, acoperite cu niste

lungi stofe de metase, se observá unu felu de corturi, coprindendu tapete, o perdea brodata cu auru si cu perle care va inlocui pe acea de anulu precedentu la mormentulu profetului dela Medina, intr'o cutia de auru scrisórea adresata de comandorulu credinciosiloru serifului din Meca. Fie-care catáru erá incarcatu cu lázi garnite cu catifea verde. Acele lázi, bine sigilate, contineau dinarulu sacru pentru o suma de 4 seu 5 sute mii franci. Dupa citirea rugaciunelor facute de seik-ulu-islam, defilarea a inceputu prin strade. Precedata de o musica militara, de sambelani cu totulu stralucindu in broderii de auru, de cavaleri, de capugii ce purtau cadelnitie cu támâe aprinsa, cãmil'a sacra s'a opritu in curtea dela Tofane. Acolo nisce eunuci i-au luat ornamentele, apoi au dus'o inapoi la seraiu, cáci descendent'a dromaderei ce purtá scaunul Profetului nu trebue niciodata se fie condusa la Meca, de frica se nu móra de ostenelele cáletoriei. Numai caterii, insotiti de Surreh Emisi, au fost imbarcati pe unu bastimentu de resboiu cu destinatiune pentru Bairutu de unde caravan'a se va duce in Arabia prin Damascu.

* **Institutulu de dreptu internationalu**, care si-a tienutu anulu trecutú adunarea sa generala in Parisu, a convocatú in anulu acest'a, pe membrii sei pentru 1 Septembrie la Bruxelles. Alegerea capitalei Belgiei pentru acestu Congresu pare a fi cu atátu mai potrivita, de óre ce, dupa cumu se scie, fostulu seu secretaru generalu, care si-a cástigatu atátea merite pentru institutu, si care e totu de odata si fundatorulu publicatiunii „Revue de droit international“ ce apare in Genf, d. Rolin-Jaquemyns, este acum ministru de interne in Belgia. Asemenea si actualulu secretaru generalu si redactoru alu acelei Reviste, profesorulu de universitate Alfonso Rivier, au doveditu cá este o capacitate distinsa. La ordinea dilei suntú pentru desbaterile de estimpu urmatórele cestiuni: 1. Cestiunea, deja sulevata in Paris, asupra naturalisárii Canalului de Suezú (referentu sir Travers Twiss) 2. Estradarea criminaliloru (referentu profesorulu de Universitate Charles Brocher din Geneva) 3. Cestiunea privitóre la limitele aplicárii dreptului gintiloru europénu asupra popóreloru orientale, cestiune insemnata mai alesu pentru popórele din Asia centrala (referentu sir T. Twiss) 4. Legile si obiceiurile resbelului (referentu G. Moynier din Geneva) 5. Reforma jurisdictiunii asupra capturárii naveloru (referentu consilierulu de Statu dr. August Bulmerincq, fostu profesorú in Dorpat). Desbaterile asupra cestiunei din urma, care au fostu premerse de lungi si minutióse discutii in comisiuni, voru avea unu interesu cu atátu mai mare, de óre ce reform'a acest'a forméza cestiunea prealabila pentru tribunalele internationale.

* **Unu drumu de feru indresnetiu**. Una din constructiunile cele mai indrásnetie de drumuri de feru ce s'au facut este calea ferata dela Lima la Orroya, in Peruviu. Acésta linia traverséza muntii Anzi la o înáltime de 4771 metre. Acolo se afla unu tunelu, numitu tunelulu dela Galera, la care se ajunge pe o inclinare de 40 grade. Spre a pricepe bine rápiziciunea acestei înáltiári, ajunge a spune cá inclinarea cea mai mare a drumuriloru de feru in Belgia e de 7 grade. Dela tunelulu dela Galera drumulu de feru peruvian se indrépta spre Orroya, situatu la 3712 metre ináltime si departatu de Kima cu 2067 kilometre; apoi merge la nordu spre Cerro de Pasea unde se afla cele mai bogate mine de argintu din

lume, si la sudu spre Tanga si fluviulu Amazonele, a cáruu primu locu navigabilu este situatu la 300 kilometre de Orroya. Actualmente deja lini'a este exploataa pâna la Anchi, situatu la 113 kilometre de Lima. In curándu va fi pâna la Orroya.

* **Alu douilea procesu de presa intentatu** estimpu dlui Georgie Baritiu de cátra procurorulu regescu numai din caus'a unor documente istorice din februaru si martiu 1849, publicate in „Transilvania“ din 1878, s'a pertraptatu miercuri in 22 a l. c. in Sibiiu inaintea curtiei de jurati, in presentia unui publicu alesu, éra in decursulu ferbintei aparari, cestiunea personala se prefacú in cestiune de principiu, adeca: daca mai este permisu romaniloru si sasiloru a culege si publica documente istorice si a scrie istoria patriei in limb'a lorú? Procesulu se termina pe la 1^{1/2} óra d. a. prin acuitarea unanima a acusatului.

* **Nou metodu de a fotografia**. Unu neamtú cu numele Carolu Steinbach, a facut in Lima in America o descoperire insemnata. Dupa studii si dupa esperimentia de mai multi ani, mai pe urma ar fi isbutitu a face o compositiune chimica, prin care se póte fixa chiar chipulu din oglinda si se póte aduce in comertiu ca o fotografie. Cu acésta compositiune se unge fatia oglindei: dosulu asemenea se unge cu o tinctura de oleu. Oglind'a preparata in modulu acest'a se tiene inaintea persónei, care voesce se se fotografieze. Ca printr'un farmecu evaporéza tinctura de oleu si chipulu persónei remane cu coloru naturale si cu ochi vioi pe fatia luminósa. Chipulu astfelu fisatu, se baga intr'o baie si se espune o jumetate de óra la lumin'a sórelui, pentru a puté fi dat gata. Unu capitalistu bogatu in Pera, a cumperat inventiunea pentru fotografii speciale cu 400,000 de dolari, si spre a exploata acésta metoda de fotografiatu, se infintiezá stabilimente mari in America boreala si australa.

* **Diuarulu „Stéua Dobrogiei“** arata, cá lângá comun'a Emisala, plas'a Babadag, judetiulu Tulcea, la o distanti'a ca de unu kilometru si jumetate, esista si astadi ruinele unei cetati, ce se crede a fi fost ridicata in timpurile de marire a Dogiloru Venetiei. Sub zidurile acestei cetati, dupa tóte probabilitátile, se afla o subterana, care de siguru trebue se contiená obiecte si anticitati de mare valóre, mai cu séma pentru istoria popóreloru ce au traitu in acele localitáti.

* **Protestantii si guvernulu**. Ministeriulu de culte a compusú unu proiectu relativu la regularea inspectiunii supreme a guvernului, pe care mai antaiu l'au impartesitu curatoriloru, episcopiloru si inspectoriloru districtuali, aceia inse l'au respinsu. Nu de multu guvernulu l'a tramisu la inse-si districtele, invitandu-le a le primí, séu a-si da parerea; districtele inse tóte au respinsu proiectulu, ca unulu ce taia in autonomi'a bisericesca.

* **Adunarea generale a Societatei pentru fondulu de teatru in anulu curente** se va tienea in Blasiu la 20 septembrie.

* **Unu cubulu de cucuruзу 321 fi**. In timpulu din urma s'a scrisu multu despre usurari. De curendu se relatá din Crasna unu casu nou comisú de unu usuraru fara inima. Traiesce in Crasna unu negutietoriu, care prin usurari'a sa in scurtu timpú s'a inbogatitu. Acest'a a imprumutatu inainte cu cativa ani unui plugariu de acolo unu cubulu de cucuruзу, pe care acest'a neputendulu reintórcé la timpulu seu, fu silitu a se debbligá se platésca interese mari. Din timpulu acela negutiatóriu nu mai cerú cucuruзу imprumutatú,

ci dupa mai multi ani, candu pretiulu cucuruzului dimpreuna cu interesele intereselor se urca la 251 fl. intentă procesu plugariului, si judecatoriulu afara de capitalulu pretinsu i-a mai judecatu si spese procesuale in sum'a de 70 fl. Atunci apoi usurariulu a cerutu esecutiune si respective licitatiune pentru sum'a de 321 fl. asupra averii nemiscătoare pretiuita la 800 fl. a plugariului, care apoi la a dou'a licitatiune pentru sum'a de sub esecutiune ajunse in proprietatea usurarului. Asia dara elu pentru unu cubulu de cucuruzu a capetatu o avere in pretiu de 800 fl. „Fam.“

La nrulu presentu damu suplimentu de $\frac{1}{2}$ còla.

Nr. 838. Es.
135. Sc.

E d i c t u.

La rogarea lui Iosifu Popescu din cetatea Timisiorii prin acést'a se citédia soci'a lui Natali'a nascuta Ioanovicu din Fabricu, carea cu necredintia l'au parasitu nainte de 16 ani, si acária ubicatiune nu se scie, ca pana *intr'unu anu si o di* sè-se prezenteze aici, altmintrenea procesulu incaminatu in contra ei se va decide si fara ea in intielesulu santelor canone bisericesci, resolvinduise de aparatoriulu oficiosu asesoriulu scaunulu Petru Anca din Maere.

Din siedintia scaunulu protopresviteralu din Timisióra in 4 iuniu 1879 tienuta.

C o n c u r s e.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din *Dobrotiu* protopresviteratulu Halmagiului se eserie concursu cu terminulu de alegere *16 Septemvre*. Salariulu annalu 200 fl. v. a., 6 orgii de lemne, cuartiru liberu si gradina.

Recurentii au a trimitte recurselu loru adjustate conformu prescrieloru statutulu organicu, si adresate comitetulu parochialu, subscrisulu protopresviteru, si inspectoru scolariu in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Ioanu Groza** prot. si inspect. scol.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scól'a confessionalu gr. or. din comun'a *Margina* et filia *Zoraniu*, protopopiatulu Fagetu, se deschide prin acést'a concursu cu terminulu pana la *16. septemvrie* st. v. a. c., in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 126 fl. v. a. banii, 100 punti elisa, 100 punti sare, 15 punti lumini, 20 meti grâu, 20 meti cucuruz, 10 orgii lemne, pausialu de scrisu 3 fl., pentru conferintia 6 fl. v. a., cuartiru liberu cu gradina de unu jgeru.

Recerintiele pentru competentii sunt: calificatiune conform § 13 din „stat. organicu“, testimoniu de moralitate si botez gr. or., se scie tipiculu bisericescu si cantarile. Recurselu astfelu instruate suntu de a se adresá oficiulu protopresbiteralu rom. gr. or. in Fagetu.

Margina et filia Zoreniu in 18 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Pentru urmatórele statiuni invetiatoiesci:

1. *Pestiesiu* protopresviteratulu Pestiesiului cu terminu de alegere in *14 septemvre*. — Emolumentele sunt 60 fl. v. a., 20 cubule cucuruzu sfarmatu, 4 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina de legumi, — si de pomi. —

2. *Sacadatu*, cu terminu de alegere in *16 septemvre*. Emolumentele sunt 50 fl. v. a., 15 cubule de grâu, 5 jugere pamentu, 2 orgii de lemne, stole dela mortu mare 50 cr., dela micu 20 cr., cortelu liberu si gradina de legumi.

3 *Luncsióra* cu terminu de alegere in *23 sept.* Emolumentele sunt 60 fl. v. a., 16 cubule cucuruzu, sfarmatu, lemnele trebuintiose aduse cu carulu pentru invetiatoriulu si scóla, cortelu liberu si gradina de 1 jgeru.

Doritorii de a ocupá vre un'a din aceste statiuni sunt avisati a-si trimitte recurselu proviedute cu atestatu despre purtarea loru morala de pana aci, pana la terminele sus pomenite inspectorulu cerc. Teodoru Filipu p. u. Élesd in Lugasiulu de sus, preparandii absoluti voru avé preferintia.

Datu in inspectoratulu Pestiesiului la 14 aug. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Filipu** inspectoru cerc. de scóle.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din comun'a *Belincz*, — protopopiatulu Hassiasului — se deschide concursu, cu terminu de alegere pe *Duminea* din *9/21 septemvre a. c.*

Emolumentele sunt: 100 fl. v. a., locuintia libera cu $\frac{3}{4}$ lantiu de pamentu intravilanu si 4 lantie estravilanu, 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din comun'a *Hassiasiu*, — protopopiatulu Hassiasului — se eserie concursu, cu terminu de alegere pe diu'a de *23 septemvre st. vechiu a. c.*

Emolumentele sunt: 100 fl. v. a., locuintia libera cu $\frac{1}{2}$ lantiu de gradina, 3 lantie de pamentu extra- si $\frac{1}{2}$ lantiu intravilanu, câte $\frac{1}{4}$ de metiu de bucate — parte grâu, parte cucuruzu — dela 95 de case, 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a; 5 fl. pausialu, 5 fl. pentru conferintie.

Neputendu-se deplini parochi'a de cl. III din *Hassiasiu* la prima alegere din 29 iuniu a. c. din cauza cá n'a fost decât numai unu recurentu: drept'aceea prin acést'a se publica de nou concursu, cu terminu de alegere pe diu'a de *23 septemvre st. vechiu a. c.*

Emolumentele sunt: Platiu par. de $\frac{1}{2}$ lantiu intra- si $\frac{1}{2}$ estravilanu, un'a sessia par. de 30 de lantie, parte aratoriu, parte fénatia; câte un'a mesura de cucuruzu in bómbe si stol'a indatinata dela 95 case.

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi sunt avisati a-si trimitte recursulu, — instruat conform prescrieloru statutulu org. — la oficiulu protopresviteralu in Belincz, si a se presentá in vr'o Duminea ori serbatóre la biseric'a din respectivele comune, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Din incredintiarea respectiveloru comitete parochiali:

Georgiu Cratiunescu

prot. si inspect. cercualu de scóle.

Pentru statiunea de invetiatoriu din comun'a **Fărăsesci** protop. Fagetului se escrie concursu pana la **23 septemvre 1879** st. v. Emolumentele sunt: 42 fl. banii, 15 meti grâu, 15 meti cucuruзу, 100 punti clisa, 50 punti sare, $12\frac{1}{2}$ punti lumini, 8 orgii lemne, cuar-tiru liberu cu 1 jugeru de pamentu. Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati recoursele sale instruate in sensulu § 13 din stat. bis. adresate com. par. se le substérna officiuului protopresbiteralu din Fagetu. Fărăsesci in 12 augustu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Pe statiunea invetiatorésca din **Benceculu romanu** provediuta cu emolumentele: 97 fl. 61 cr., 32 chible de grâu, $2\frac{3}{4}$ jugere de livada, 5 fl. pentru scripturistica, 6 fl. pentru conferintie, 6 orgii de lemne, din care are a se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu intravilanu de $\frac{1}{2}$ jugu, se escrie concursu pana in **9 septemvre a. c.**, cand se va tiené si alegerea.

Recurrentii au pana in 7 sept. a. c. diminéti'a a trimite inspectorului de scóle recursurile loru provediute cu testimoniu din preparandia, si de calificatiune, apoi de moralu si de nascere, si a se presentá in biserica in vre-o Dumineca séu serbatóre spre documentarea desteritáti sale in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Mel. Dreghiciu** m. p. prot. Thimis.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Zsupunesci** et filia **Belosesci** protopresbiteratulu gr. or. alu Fagetului se escrie concursu cu *terminulu de trei septemani* dela prim'a publicare in acésta fói'a.

Emolumentele sunt! 60 fl. bani, 10 meti grâu, 20 meti cucuruзу, 100 punti clisa, 50 punti sare, $12\frac{1}{2}$ punti lumini, 8 orgii lemne, din care are a se incaldi si scól'a, quartiru liberu cu 1 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupá postulu acest'a au se-si substérna recoursele instruate in sensulu statutului org. bis. si adresate com. parochialu domnului protobresbiteru tractualu Atanasiu Ioanovicu in Fagetu, pana la terminulu indicatu.

Zsupunesci et Belosesci 8 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din **Ictaru**, prin acést'a de nou se escrie concursu cu terminu de alegere pe **30 septemvre a. c. st. v.**

Emolumentele: 60 fl. v. a., 12 meti de grâu, 12 meti de cucuruзу in bombe, 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a, 4 jugere de pamentu si lo-cuintia libera.

Recoursele ajustate conform prescrieloru statutu-lui organicu, si adresate respectivului comitetu par. sunt a se trimite parintelui protopopu G. Cratiunescu in Belincz; éra recurrentii au a se produce in biserica din locu in cantari si in tipicu.

Ictaru, 12 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **G. Cratiunescu** prot. si inspect.

Pentru statiunea invetiatorésca din **Spatt'a** comit. Carasiu, provediuta cu emolumentele anuali de 52 fl. 50 cr., 18 hectolitre 44 litre si 60 centilitre, din care 6 hectolitre 14 litre si 90 centilitre grâu si 12 hectolitre 29 litre si 79 centilitre cucuruзу, 15 metri si 17 centim. de lemne, 56 chilograme clisa (lardu), 28 chilograme sare, 8 chilograme 40 dgr. lumini, 4 jug. pamentu, cortelu liberu cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru, — se escrie concursu pana la **8 septemvre a. c.** cand se va tiené si alegerea. — Recurrentii sunt avisati recursurile loru provediute cu testimoniu de preparandia si de calificatiune ale substerne inspectorelui cercualu alu Secasiului Reverend. D. Procopiu Lelescu in Visma per Lugos-Szekás (Temes-megye) pana 7 septemvre a. c. si a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica din Spatt'a, spre documentarea desteritáti in cantare si tipicu.

Spatt'a in 12 aug. 1879.

Vincentiu Miculu m. p. pres. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Procopiu Lelescu** inspect. scol.

Pentru 2 eventualminte 3 stipendie de câte 200 fl. v. a. din fundatiunea „Elena Ghiba Birta“, ce au devenitu in disponibilitate, se escrie concursu pana la **15/27 septemvre a. c.**

Recurintii, cari potu fi in sensulu testamentului fericitei fundatóre, din comitatele Aradu, Bihorn, Bichisiu ori Cianadu, au se produca urmatórele documente:

a) documentu că sunt de religiunea ortodocsa orientala si de nationalitate romani ori greci;

b) documentu că sunt orfani seraci, séu că parintii loru nu dispunu de mijlócele materiali trebuin-tiose, pentru intretienerea loru la scóla;

c) documentu că au terminatu celu pucinu clas-sele elementare cu resultatu bunu, cu portare morala buna, si astfeliu s'au promovatu in clase mai inalte; cei cu pregatiri mai inalte vor avea preferintia.

d) Rudeniele fericitei fundatóre vor fi preferiti intre cei cu calificatiune egala.

Aradu 15/27 augustu 1879.

Ioanu Metianu
Episcopulu Aradului.

Pentru statiunea invetiatorésca din **Radmanesci** comit. Carasiu provediuta cu Emolumentele anuali de 133 fl. 36 cr. v. a., in care suma este computata si clis'a, sarea si luminările; apoi 12 meti grâu, 20 meti cucuruзу in bombe, 4 jugere de pamentu, 1 fénatiu si 3 aratoria, 8 orgii lemne de focu, din cari are a se incaldi si scól'a. Camara si stalau si dela imormen-tári unde va fi chiamatu 20 cr.

Terminulu de alegere va fi in **16 septemvre a. c. st. v.** pana cand aspirantii sunt avisati recursurile loru provediute cu documintele necesarii ale substerne in-spectorului de scóle alu cercului Secasiului Rev. D. Procopiu Lelescu in Vism'a per Lugos-Szekás (Temes-megye) si a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica in Radmanesci spre documen-tarea desteritáti in cantu si tipicu.

Radmanesci, 16 aug. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Procopiu Lelescu** inspect. scol.

Pentru următoarele stațiuni invetiatorești vacante din inspectoratul Belului.

1. **Carasau**, emolumintele sunt 84 fl. v. a., 40 fl. v. a. pentru lemne, 16 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruz, 1 porție de fân și un'a de paie dela 230 numere, 2 jugere de pament și cortelu cu gradina, alegerea va fi în **2 septembrie**.

2. **Capalna**, emolumintele sunt în bani 60 fl. v. a., 12 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruz, 2 mesuri de pasula, 6 orgii de lemne, ca mortuarium alu comunei 20 fl., ca inmanuarium 20 fl., cortelu și gradina, alegerea va fi în **9 septembrie**.

3. **Chisilaca**, emolumintele sunt în bani 60 fl., 14 cubule de cucuruz, 5 jugere de pament aratoriu classa II, 6 orgii de lemne, cortelu liberu cu gradina, alegerea va fi în **8 septembrie a. c.**

Doritorii de a ocupa vre un'a dintre aceste stațiuni sunt avisati a-si trimite suplicile lor inzestrate cu documintele necesare adresate inspectorului cercualu de școle din cerculu Belului D. Iosifu Pintia p. u. Hollođ în Gyanta pana înpresera dilei de alegere.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

Iosifu Pintia
inspectoru.

Escrisu în sensulu dispusetiunei Vener. Consist. diecesanu de ddo. 16/28. aprilie a. c. Nr. 900 pentru ocuparea postului de invetiatoreșca la școl'a de fete din **Curticiu** cu terminu de alegere pe **16 septembrie st. v. a. c.** Emolumintele sunt: 300 fl. v. a., 4 orgii de lemne, cortelu liberu și gradina.

Recurrentele au se documenteze a) că sunt romane, gr.-orientale, b) că posedu deplinu limb'a romana și magiara, și că în acestea știu serie ortografice, c) despre portarea morala au se produca atestatu dela comit. paroch. subscrisu și de preotimea locala, unde au fost aplicate pana aci, d) testimoniu de calificatiune și se cunósca perfecta lucrulu de mana. Apoi pana la alegere se se presinte în comuna, pentru orientarea comitetului de calitatile ce posedu. Recursele adresate comit. paroch. în Curticiu, comitatulu Aradului, cerculu insp. Simandu, se se trimite inspectorului scolaru Moise Bocșianu la Curticiu. Celea intrande în diu'a alegerii nu se vor primi.

Curticiu, 5/17 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu **Moise Bocșianu** insp. scol.

Nepotendu-se efeptu' alegerea de invetiatorium în comun'a **Ostrovu** — din lips'a recurrentilor, — se deschide de nou concursu cu terminu de alegere pe **2/14 septembrie a. c.** Emolumintele sunt: 1) 250 fl. v. a., 2) pentru pausialu scripturisticiu 10 fl., 3) că spese pentru participarea la conferintiile invetiatorești 15 fl., 4) 2 jugere pament aratoriu, 2 jugere livada — pretiuitu în 50 fl. — 5) 1 jugeru gradina intrav., 32 m. cub. de lemne, și cartiru liberu. Recurentii sub durat'a concursului, au a se presentá la biserica, spre a dovedi desteritatea ce o posedu în cantari și tipicu; éra recoursele provediute cu documintele necesarie a le espedá la adres'a inspectorului de școle — per Kápolnás în Bacamezeu.

Ostrovu, 5 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu **Laurentiu Barzu** inspectoru de școle.

Ne reesindu nici unu concurentu alesu de preotu la vacant'a parochia gr.-or. din comun'a **Zsen'a**, în protop. Lugosiului, cottulu Carasiului, se escrie de nou concursu, cu terminu pana la **2 septembrie vechiu a. c.** în care diua va fi și alegerea.

Emolumintele parochiale și condițiunile pentru recurrenti sunt totu cele publicate în fôia acést'a sub Nr. 16 etc. din anulu curinte.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu D. protop. tractualu.

Pentru stațiunea invetiatoreșca de a 2 clasa din comun'a **Brasceni**, protopresbiteratulu Oravitiei, Cottulu Carasiului se escrie de nou concursu **pana în 2. septembrie a. c.** Emolumentele sunt:

1. Salariulu invetiatoreșcu în bani	250 fl.
2. Pentru cortelu	50 „
3. Pentru lemne, din care și școl'a are a se încaldi	60 „
4. Ca spese pentru conferintiile invetiatorești	10 „
5. Pentru scripturistica	8 „

La olalta 378 fl.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si adresá recurrencele instruate conform statutului organicu, cu atestatele necesare comitetului parochialu, și a le trimite D. Protopresbiteru Iacobu Popoviciu în Oravit'a pana la terminulu prefiptu.

Brasceni în 34. Iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.

Pentru stațiunea invetiatoreșca gr.-or. **Donceni** din inspectoratul Ienopoliei, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **14 septembrie a. c. st. v.**

Salariulu invetiatoreșcu 80 fl., 4 cubule de grâu, 4 cubule de cucuruz, 1 chila de fasola, 5 magi de fân, 8 orgii de lemne, cartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta stațiune, au se-si provéda recoursele cu testimoniu de preparandia, de calificatiune și atestatu de moralitate, și adresate comitetului parochialu, le voru trimite inspectorului scolaru Nicolau Beldea în Borosineu — care este și post'a ultima — celu multu pana în 12 septembrie a. c. st. v., cele mai tardiu intrate nu se voru luá în consideratiune.

Donceni, 14 aug. 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine **Nicolau Beldea** inspect. scol.

Pentru stațiunea invetiatoreșca din comun'a **Povergin'a**, protop. Fagetului se escrie concursu cu terminulu pana la **9 septembrie st. v. a. c.**, când se va tiené și alegerea. Emolumintele sunt: 43 fl. v. a. banii, 8 meti grâu, 16 meti cucuruz, 50 puncti clisa, 50 puncti sare, 8 orgii lemne, 12 puncti lumini, 3 jugere pamentu, cartiru cu gradin'a de unu jugeru. Doritorii de a competá pre acésta stațiune sunt avisati recoursele sale instruate conform § 13 din stat. org. ale substerne oficiului protopresbiteralu din Fagetu.

Povergina în 20 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

În contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru stațiunea invetiatorésca din comun'a **Costeiu** protopresbiteratulu gr. or. alu Fagetului se escrie concursu cu *terminulu de trei septemani* dela prim'a publicare in acésta fôia.

Emolumentele sunt: 315 fl. v. a. bani, 8 orgii de lemne din care se va incaldi si scôl'a, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se-si subscérna recursele instruate in sensulu statutului org. bis. si adresate com. parochialu domnului protopresbiter tractualu Atanasiu Ioanovicu in Fagetu, pana la terminulu indicatu.

Costeiu in 8 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru parochi'a vacanta din comun'a **Bucovetiu** protopresbiteratulu gr. or. alu Fagetului, se escrie concursu cu *terminulu de patru septemani* dela prim'a publicare in acésta fôia.

Emolumentele sunt: un'a sesiune urbariala estravilana, dela 130 de case birulu si stol'a usuata.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au recursele sale instruate conform § 13 din statut. org. bis. si adresate com. parochialu ale substerne dnului Atanasiu Ioanovicu protopresbiteru in Fagetu.

Bucovetiu 8 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru stațiunea invetiatorésca din **Bocsigu** in inspectoratulu Buteniloru prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pre *2 septemvre a. c.* pana candu recurentii si-voru substerne recurseru sale comitetului subscrisu — pe calea oficiului inspectorale si se voru presentá vre odata in biserica spre a-si aretá desteritatea loru in cantari si tipicu.

Emolumentele incopciate cu acésta stațiune sunt a) 150 fl. in bani, b) pentru curatoratulu scôlei 8 fl., c) pentru scripturistica 6 fl., d) 14 sinice bucate, 7 grâu, 7 cucuruze, e) 8 stangini de lemne, din cari se-se incaldiésca si scôl'a.

Bocsigu, la 12 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Constantinu Gurbanu** ppbiteru insp. cerc. de scôle.

Pentru stațiunea invetiatorésca din comun'a **Hauzesci**, protopresbiteratulu gr. or. din Fagetu, se escrie concursu cu *terminulu de trei septemani* dela prim'a publicare in fôia „Biserica si Scôla.“

Emolumentele sunt: 42 fl. bani, 8 meti grâu, 16 meti cucuruze, 50 punti clisa, 50 punti sare, 12 $\frac{1}{2}$ punti luminari, 8 orgii lemne, din care se va incaldi si scôl'a, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá postulu acést'a au se-si subscérna recursele instruate in sensulu statutului org. bis. si adresate com. parochialu domnului protopresbiter tractualu Atanasiu Ioanovicu in Fagetu pana la terminulu indicatu.

Hauzesci 8 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Se escrie concursu pentru deplinirea posturilor invetiatoresci in urmatóarele comune din comitatulu Bihorului, inspectoratulu Cefei, si anume:

1. **Sant Nicolaulu romanu** la a II scôla paralela elementara cu terminu de alegere pe duminéc'a din **26 augustu st. v. a. c.** Salariulu anualu: 300 fl. v. a., 4 carausii pentru lipsele invetiatoriului, $\frac{1}{2}$ din stolele cantoralu si cuartiru liberu.

2. **Martihazu**, cu terminu de alegere pe duminéc'a din **26 augustu st. v. a. c.** Salariulu anualu: a) 76 fl., b) 12 cubule de grâu, c) $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu, d) 2 orgii de lemne si cuartiru liberu cu gradina de legumi.

3. **Coasdu**, cu terminu de alegere pe **29 augustu st. v. a. c.** Salariulu anualu: a) 40 fl. v. a., b) 16 cubule de grâu, c) 6 jugere pamentu, d) 2 gradini de legumi, e) un'a capitia de fênu, f) dela tóta cas'a un'a portie de paie si cuartiru liberu.

4. **Gurbediu**, cu terminu de alegere pe **29 augustu st. v. a. c.** Salariulu anualu: a) 100 fl. v. a., b) 24 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruze, c) 8 stangeni de lemne pentru invetiatoriu si scôla, d) 6 jugere de pamentu aratoriu, e) pentru cantoratu 5 fl. din banii bisericeii, f) stólele indatinat si cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Recurentii la acestea posturi, recursele sale instruate in sensulu stat. org. alaturandu testimoniu de preparandia si cualificatiune, au a le adresá subscrisului inspectoru scolaru in Berecheiu (Barakony) p. u. Cseffa; ér nainte de alegere a se presentá la s. biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetele parochiali.

In contielegere cu mine **Teodoru Papu** inspect. cerc. de scôle.

Pre bas'a decísului V. Consistoriu din 27 iuliu Nr. 319 se escrie concursu pentru ocuparea postului de adiunctu la scôl'a gr.-or. din comun'a **Foroticu** protopresbiteratulu Oravitiei cottulu Carasiului pre langa emeritulu invetiatoriu Andrei Popovicu pana in *14 septemvre a. c.*

Emolumentele sunt: 175 in bani, 10 meti de cucuruze, 5 meti grâu si 2 jugere de pamentu. — Recurentii au a trimitte recursele loru instruate in sensulu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, Dlui protopresbiteru Iacobu Popovicu in Oravitia pana la terminulu prefíptu.

Foroticu, 1 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoru la scôl'a nóstra confessionalu rom. gr.-or. din **Caransebesiu**, in protopresbiteratulu Caransebesiului se escrie concursu pana in **30 augustu a. c. st. v.**

Cu postulu acést'a este legatu unu salariulu ficsu de 300 fl. si jumetate din accidentii. — Doritorii de a ocupá acestu postu au se trimitte recursele loru la protopresbiteratulu tractualu inzestrate cu urmatóarele documinte, si adeca: 1) Atestatu de botezu. 2) Atestatu despre absolvarea preparandiei. 3) Testimoniu de cualificatiune. 4) Atestatu despre moralitate.

Caransebesiu in 5 augustu 1879 st. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru **Nicolau Andreevicu**.

Nr. 1344
280 scol.

Concursu pentru compunerea cartiloru de scóla.

Consistoriulu, dorindu, sè-se compuna carti de scóla (manuale, compendie) conform planului de invetiamentu ce l'a esmisu sub 10 ianuaru 1877 Nr. 61/1 scol. prin acést'a publica concursu cu premie, si anume:

1. pentru essercitiile intuitive si gramatica premiu de 200 fl.;
2. unu manualu de socóta premiu 100 fl.;
3. unu manualu de istori'a universala nationala. si a patriei premiu 200 fl.;
4. unu manualu de drepturi si detorintie civili premiu 100 fl.;

cei cari vor dori se concurga, au se-si trimita opurile loru la consistoriu pana in 1/13 aprile 1880.

Cu autorii opuriloru de premiatu se va face acordu, de dupa care, pre langa unu onorariu, se dee Consistoriulu a ingriji tiparirea si distribuirea editiunei prime. La casu de a dou'a editiune, are sè-se face acordu nou.

De la zelulu invetiatoriloru, pretiloru, inspectoiloru, protopresbiteriloru si a tuturoru barbatiloru nostri in functiuni bisericesci si scolarie, spéra acestu Consistoriu cà la terminulu amintitu vor incurge opuri numeróse.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatului de scóle tienuta in 19 iuliu 1879.

Ioanu Metianu
episcopu.

Se escrie concursu pentru ocuparea statiuniloru vacante invetiatoresci din tractulu Beiusiului:

1. *Didisieni*, cu emolumintele: 105 fl., 13 cubule de bucate, 6 orgii de lemne; terminulu de alegere **8 septemvre a. c.**

2. *Hinchirisiu*, cu 84 fl., 8 cubule bucate si 6 stangeni de lemne; terminulu **14 septemvre a. c.**

Recurentii voru avé a-si trimita documintele sale pana la terminele de mai sus la subscrisulu inspectoru in Beinsiu (Belényes).

Beinsiu in 11 augustu 1879.

Pentru comitetulu parochialu **Vasilii Papp** prot. insp. de scóle.

Pe statiunea invetiatorésca gr.-or. din *Finisiu* inspectoratulu Ienopoliei se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **8 septemvre a. c. st. v.**

Salariulu invetiatorescu 120 fl. v. a., 6 cubule grâu, 6 cubule cucuruzu, $\frac{1}{4}$ sesiune pamentu aratoriu, 7 orgii de lemne, din care are a se incaldi si scól'a, cortelulu si gradina de semanatu.

Doriterii de a ocupá acésta statiune au se-si provéda recursele cu testimoniu de preparandia, de calificatiune si atestatu de moralitate, si adresate comitetului parochialu, se le trimita inspectorului Nicolau Beldea in Borosineu — care e si post'a ultima — celu multu pana in 6 septemvre a. c. st. v., cele mai tardiu intrate nu se vor luá in consideratiune.

Finisiu, 13 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea** inspect. scol.

Pentru deplinirea definitva a statiunei invetiatoresci dela scól'a a II paralela gr.-or. rom. din comun'a *Tauti* rrotopopiatulu Siriei, (Világos) inspectoratulu Agrisiului, cott. Aradu — se escrie concursu cu terminu de alegere pe **29 augustu a. c. st. v.** Emolumintele sunt: bani si pretiulu naturaleloru 200 fl. v. a., 10 orgii de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a, 10 fl. v. a. pentru conferintia, cuartiru cu gradina de legumi si tacse dela imormentári. Doritorii de a ocupá acestu postu sunt poffiti a-si trimita recursurile pana la 26 aug. v. inspectorului scol. per Pankota in Szölös-Csigherél purtandu adres'a comitetului parochialu, cari au a fi ajustate: cu testimoniu preparandialu, cei cu testimoniu de calificatiune vor fi preferiti si cu atestatu despre ocupatiunea de pana aci si despre moralitate, — éra pana la alegere au a se presentá la s. biserica din locu in vre-o Dumineca ori serbatóre ca se-si arete desteritatea in cantare si tipicu.

Tauti 5 aug. 1879.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a** inspect. scol.

Pentru ocuparea urmatóreloru statiuni invetiatoresci vacante din tractulu protopresbiteralu alu Halmagiului cu terminulu de alegere din **26 augustu (7 septemvre) 1879**, si anume:

a) Pentru statiunea de invetiatoriu la a III clasa normala din *Halmagiu* cu salariu anualu de 500 fl. v. a. si 40 fl. v. a. pentru lemne, cari se solvescu in rate trilarie decursive; — dela recurentii pe acésta statiune se pretinde pre langa documintele prescise se produca si testimoniu cà a absolvatu celu putinu 4 clase gimnasiale.

b) Pentru statiunea de invetiatorésa din *Halmagiu* cu salariu anualu de 400 fl. v. a., 40 fl. relutu de lemne, si cuartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi sunt avisati a-si trimita recursele loru instruite conform statutului organicu la subscrisulu inspectoru scolaru pana in diu'a sus atinsa a alegerei.

Comitetulu protopresbiteralu

alu *Halmagiului*.

In contielegere cu mine **Ioanu Groza** protop. si insp. scolaru.

Pe statiunea invetiatorésca gr.-or. din *Iosasiu* inspectoratulu Ienopoliei se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **9 septemvre a. c. st. v.**

Salariulu invetiatorescu 150 fl. v. a., 5 cubule grâu, 5 cubule cucuruzu, 8 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a, cortelu si gradina de semanatu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au se-si provéda recursele cu testimoniu de preparandia, de calificatiune si atestatu de moralitate, si adresate comitetului parochialu, sè-se trimita inspectorului Nicolau Beldea in Borosineu — care e si post'a ultima — celu multu pana in 6 septemvre a. c. st. v., cele mai tardiu intrate nu se vor luá in consideratiune.

Iosasiu, 13 augustu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea** inspect. scol.